Додаток 1

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ КЗ СОР «Лебединський фаховий медичний коледж імені професора М.І. Ситенка»
від 10.12.2025 року №128-3

Положення

про запобігання та протидію насильству

та жорстокому поводженню з дітьми

у КЗ СОР «Лебединський фаховий медичний

коледж імені професора М. І. Ситенка»

1. Загальні положення

1.1. Це Положення розроблено відповідно до Закону України «Про охорону дитинства», «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», Постанови Кабінету Міністрів України від 4 червня 2025 р. № 658 "Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми" (далі – Типова програма), Постанови Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 р. №1513 «Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми» інших нормативно-правових актів та Статуту КЗ СОР «Лебединський фаховий медичний коледж імені професора М. І. Ситенка» (далі – коледж).

1.2. Метою цього Положення є:

- забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти у коледжі;

- створення середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження з дитиною;

- запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства та жорстокого поводження з дітьми, а також забезпечення оперативного їх розгляду та реагування на них.

1.3. Це Положення є обов'язковим для всіх працівників коледжу. Працівники повинні бути ознайомлені з цим Положенням та інформацією про захист дітей від усіх форм насильства, зокрема домашнього насильства, експлуатації, булінгу, найгірших форм дитячої праці або інших проявів жорстокого поводження з дитиною.

1.4. Терміни, що вживаються у цьому Положенні, використовуються у значенні, наведеному в Сімейному кодексі України, Законах України «Про охорону дитинства», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», інших нормативно-правових актах та Типовій програмі.

Безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливлюють заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості

харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливлюють вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Насильство – це будь-які навмисні дії однієї людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права і свободи і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров`ю.

Домашнє насильство – діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

Види насильства:

економічне насильство - форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

психологічне насильство - форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

сексуальне насильство - форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності

дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

фізичне насильство - форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

2. Завдання Положення

2.1. Основними завданнями цього Положення є:

- запровадження порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- формування у працівників коледжу відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у всіх сферах діяльності коледжу;

- забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

3. Основні заходи з унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми

3.1. Превентивні заходи:

- затвердження та оприлюднення цього Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми;

- затвердження форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини (відповідно до Додатка 1 Типової програми).

- затвердження форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) (відповідно до Додатка 2 Типової програми) або ведення обліку внутрішніх інцидентів в інший спосіб за рішенням коледжу.

- затвердження форми анкети анонімного опитування для дітей (відповідно до Додатка 3 Типової програми);

- інформування дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників коледжу з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- проведення оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми в діяльності коледжу, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю, а також перегляд запроваджених заходів.

- врахування ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми під час прийому на роботу працівників коледжу. Забороняється працювати у контакті з дітьми особам, інформацію про яких внесено до Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи. Під час працевлаштування осіб, які матимуть безпосередній або опосередкований контакт з дітьми, проводиться опитування, яке може включати запитання ситуаційного характеру.

3.2. Заходи з виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація доступних та безпечних способів повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною (телефонний зв’язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення;

- оперативне реагування за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження з дітьми у коледжі;

- у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною, керівник коледжу невідкладноу строк, що не перевищує трьох годин, повідомляє про виявлення ознак насильства та жорстокого поводження з дитиною (в письмовій формі, зокрема за допомогою електронної комунікації) батькам або іншим законним представникам дитини (крім випадків, коли

батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей за місцем розташування суб'єкта з одночасним інформуванням про це територіального органу Нацсоцслужби, Державної служби у справах дітей;

- скликає засідання комісії не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення. У випадку виявлення насильства та/або жорстокого поводження з дитиною з боку керівника суб'єкта працівники, батьки, інші законні представники дитини або свідки цього випадку повинні повідомити засновнику суб'єкта або відповідному органу управління, якому підпорядковується суб'єкт.

3.3. Заходи з навчання та підвищення обізнаності:

- організація тренінгів, інших навчальних заходів для працівників коледжу та інших фахівців, які контактують з дітьми, з питань розпізнавання різних видів насильства, методів профілактики булінгу, ненасильницьких методів спілкування, надання першої психологічної допомоги, порядку дій у разі виявлення насильства;

- організація інформаційних сесій для дітей (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення, ігри та рольові ігри, мультимедійні матеріали);

- залучення батьків, інших законних представників дитини (проведення батьківських зборів, розповсюдження інформаційних матеріалів, тематичні семінари);

- для проведення інформування можуть залучатися експерти, фахівці, зокрема представники органів місцевого самоврядування, служб у справах дітей, поліції, психологи, соціальні педагоги, юристи, представники громадських об'єднань.

3.4. Заходи з моніторингу та оцінки виконання програми:

- регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);
- збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування дітей, батьків, персоналу);
- аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню);
- діяльність щодо виявлення та аналізу ризиків проводиться із залученням сторін, зокрема дітей.

3.5. Заходи з інформування (розміщення інформаційних матеріалів):

- розміщення на інформаційних стендах у приміщенні коледжу, розповсюдження серед працівників, дітей, їх батьків або інших законних представників дитини у формі буклетів (листівок);

- надсилання через батьківські, студентські групи в месенджерах, розміщення на офіційному веб-сайті коледжу та його сторінках у соціальних мережах.

4. Обов'язки та відповідальність

4.1. Директор коледжу:

- затверджує це Положення, є відповідальним за його реалізацію, забезпечує оприлюднення та ознайомлення з ним працівників, здійснює контроль за виконанням;

- визначає суб’єктів виконання Положення (дирекція, педагогічні працівники, інші залучені фахівці, які контактують із дітьми), до кого застосовується Положення;

- забезпечує здійснення заходів із ознайомлення працівників із Положенням до початку їх роботи з дітьми, але у строк, що не перевищує п’яти робочих днів із дня початку роботи;

- розглядає усні та письмові повідомлення протягом однієї доби з дня надходження, забезпечує функціонування механізму подання повідомлень;

- невідкладно повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною;

- сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідками або постраждали, відповідної програми;

- забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників коледжу;

- взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами охорони здоров’я та іншими уповноваженими органами для

оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- забезпечує виявлення поведінки дітей, працівників коледжу, яка потенційно може призводити до насильства та жорстокого поводження (наприклад, використання залякування, принизливих коментарів, застосування покарань).

4.2. Працівники коледжу у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною зобов'язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною;

- надати у разі потреби домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції;

- повідомити керівнику коледжу та одному з батьків або іншим законним представникам дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитині, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною;

- не допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів. У разі необхідності такий контакт проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

4.3. Відповідальна особа (за потреби):

Керівник коледжу може призначити відповідальну особу з числа своїх заступників для здійснення заходів щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

5. Вимоги до поведінки викладачів і працівників Коледжу

- недопустимою вважається поведінка, що може призводити до порушення права дитини на повагу до її особистості, гідне ставлення;

- індикаторами потенційних ризиків є: використання тону голосу, який може сприйматися як залякування або образа, використання принизливих коментарів стосовно здобувачів освіти та в їхній присутності, застосування покарань до здобувача освіти;

- працівники повинні не допускати фізичного контакту зі здобувачем освіти, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності.

- якщо фізичний контакт є необхідним, він проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу здобувача освіти.

6. Взаємодія з установами, які здійснюють заходи у сфері запобігання та захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження в закладах освіти

- налагодження співпраці зі службою у справах дітей; центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; представниками правоохоронних органів, громадськими інституціями;

- розроблення спільних планів роботи з проведення превентивних інформаційно-просвітницьких заходів з усіма учасниками освітнього процесу щодо питань запобігання та протидії насильству та булінгу (цькуванню);

- участь представників інших установ у професійному інформуванні всіх учасників освітнього процесу щодо запобіганню насильству та булінгу (цькуванню);

- забезпечити взаємодію із місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги при проведенні спільних правопросвітницьких заходів щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) й домашньому насильству, а також спрямування осіб, що постраждали від булінгу (цькування) та домашнього насильства до найближчої точки доступу системи безоплатної правової допомоги з метою отримання правової інформації та консультації, а при необхідності, забезпечення представництва їх інтересів у суді.

7. Відповідальність за порушення вимог Положення та прав здобувачів освіти

7.1. Керівник коледжу є відповідальним за реалізацію цього Положення та забезпечує його виконання, зокрема, несе відповідальність за:

- затвердження Положення та його оприлюднення;

- ознайомлення працівників коледжу з Положенням та здійснення контролю за його виконанням;

- забезпечення здійснення заходів із ознайомлення працівників, які контактують із здобувачами освіти із Положенням до початку їх роботи зі здобувачами освіти, але у строк, що не перевищує п’яти робочих днів із дня початку роботи;

- організацію функціонування механізму подання повідомлень та їх розгляд протягом однієї доби;

- невідкладне повідомлення уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження зі здобувачем освіти;

- забезпечення проведення навчань, тренінгів та профілактичних заходів.

7.2. Відповідальність працівників коледжу.

Працівники Коледжу несуть відповідальність за:

- виконання своїх обов’язків відповідно до цього Положення та інформації про захист здобувачів освіти від усіх форм насильства;

- невідкладне вжиття заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною у разі виявлення ознак;

- надання у разі потреби домедичної допомоги, виклик бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернення до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції;

- повідомлення керівнику коледжу про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження зі здобувачами освіти.

7.3. Дисциплінарна та інша відповідальність:

- за невиконання або неналежне виконання повноважень щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню зі здобувачами освіти, а також за порушення вимог цього Положення, до працівників коледжу можуть бути застосовані заходи дисциплінарної та/або іншої відповідальності відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх документів коледжу.

8. Моніторинг та оцінка виконання

- проводиться регулярне оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти, вжиття заходів для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю;

- забезпечуються регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);

- здійснюється збір інформації для зворотного зв’язку (анкетування здобувачів освіти, батьків, працівників);

- проводиться аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню);

- якщо виявлено ознаки насильства, коледж аналізує причини та умови, які могли сприяти порушенню прав здобувача освіти. Якщо ознаки не виявлено, інформація аналізується на предмет наявності ризиків насильства та вживаються заходи для їх унеможливлення;

- про невиконання, неналежне виконання повноважень щодо запобігання насильству може бути повідомлено уповноваженій особі (координатору) в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, на яких покладено функції щодо забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі.

9. Прикінцеві положення

- це Положення набирає чинності з моменту його затвердження директором КЗ СОР «Лебединський фаховий медичний коледж імені професора М. І. Ситенка»;

- зміни та доповнення до цього Положення вносяться у порядку, встановленому для його прийняття.